

ks. Michał Drożdż

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

KOMUNIKOWAĆ W SPOŁECZNOŚCI WARTOŚĆ CZŁOWIECZEŃSTWA – OD REDAKCJI

Zadaniem naszego czasopisma „Studia Socialia Cracoviensia” jest prezentować rzetelne naukowe badania szeroko rozumianych problemów i zjawisk współczesnego społeczeństwa medialnego. Prezentacja tych badań ma na celu nie tylko upowszechniania owoców badań naukowych, wymianę doświadczeń i wzorców badawczych, ale także ma cele praktyczne. Ambicją Redakcji i Autorów artykułów jest odkrywanie pozytywnych trendów społecznych oraz promowanie wartości i ideałów służących dobru człowieka i społeczeństwa w praktyce medialnej, praktyce pracy socjalnej czy praktyce życia rodzinnego. Ta inspiracja czerpie z bogatego dziedzictwa myśli i działań św. Jana Pawła II.

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny numer pisma naukowego „Studia Socialia Cracoviensia”, wydawanego przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Aktualny numer zawiera dwie części: pierwsza część obejmuje rozprawy tematyczne numeru, druga część prezentuje oceny, recenzje i sprawozdania w obszarze zainteresowania badawczego pisma. Tematem wiodącym dwudziestego pierwszego numeru naszego pisma jest komunikowanie wartości w przestrzeni społecznej. Człowiek jest z natury istotą komunikującą i komunikowaną, a wszelkie społeczności ludzkie tworzą się i funkcjonują dzięki relacjom komunikacyjnym. Jakość życia społecznego zależy od jakości komunikowanych wartości, dlatego troska o urzeczywistnianie pozytywnych wartości w życiu indywidualnym każdego człowieka jest jednocześnie troską o wartości komunikowane i urzeczywistniane w życiu społecznym. „Pragnienie łączności i instynkt komunikowania się, tak oczywiste we współczesnej kulturze, w rzeczywistości nie są niczym innym jak nowoczesnym wyrazem podstawowej i stałej skłonności człowieka do przekraczania samego siebie, by nawiązywać relacje z innymi ludźmi. Kiedy bowiem otwieramy się na innych, zaspokajamy nasze najgłębsze potrzeby i osiągamy pełnię człowieczeństwa” – pisał papież Benedykt XVI¹.

¹ Benedykt XVI, *Nowe technologie, nowe relacje. Trzeba rozpowszechniać kulturę szacunku, dialogu i przyjaźni*. Orędzie na 43. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu 2009 r., Watykan 2009, 2.

Podstawową wartością, którą człowiek może i powinien komunikować w przestrzeni społecznej jest własne człowieczeństwo. Z perspektywy personalistycznej osoba ludzka jest wartością samą w sobie. Z tej racji jest również źródłem i fundamentem wy wpływających z niej wszelkich powinności społeczno-moralnych. Przyczyną normatywnego charakteru osoby jest jej godność, dostojność, jej wielkość i szczególna pozycja człowieka w świecie. Posiadana godność, stanowiąca źródło powinności, również generuje postawę szacunku dla osoby, jej ochrony i promocji. Jan Paweł II wskazuje ramy wartości, na których można i należy budować odpowiedzialne relacje społeczne, stwierdzając: „Do tego, aby wśród ludzi mogły zaistnieć braterstwo i solidarność, a tym bardziej, by mógł się pogłębić ich wymiar chrześcijański, potrzebne jest uznanie podstawowych wartości, które je podtrzymują. Tu chciałbym przypomnieć niektóre z nich: szacunek wobec drugiego człowieka, duch dialogu, sprawiedliwość, zdrowa etyka życia osobistego i wspólnotowego, wolność, równość, pokój w jedności, działanie na rzecz godności osoby ludzkiej, zdolność uczestniczenia i dzielenia się. Braterstwo i solidarność są w stanie przezwyciężyć wszelkie formy klanowości, sekciarstwa i rasizmu, różnego rodzaju nadużywanie władzy oraz indywidualny, kulturowy czy religijny fanatyzm”². A Benedykt XVI wskazuje jeszcze na medialne powinności w komunikowaniu wartości: „Jeśli nowe technologie mają służyć dobru jednostki i społeczeństwa, ich użytkownicy powinni unikać używania słów i obrazów deprecjonujących człowieka, a zatem odrzucić wszystko to, co podsycia nienawiść i nietolerancję, zubaża piękno i intymność ludzkiej seksualności oraz wykorzystuje słabych i bezbronnych”³. Każdy rodzaj i sposób komunikowania społecznego winien zachować stałą świadomość tych podstawowych wartości. Ze względu na swoją godność człowiek jako osoba ludzka, winien być zasadą, podmiotem i celem wszystkich relacji oraz struktur społecznych. Praktyka życia społecznego pokazuje czasem, iż to kryterium osoby ludzkiej bywa zarzucane lub lekceważone. Tym bardziej zatem istnieje potrzeba i konieczność przywrócenia jego fundamentalnego znaczenia, nie tylko w sferze funkcjonalności życia społecznego, ale również, a może przede wszystkim w kształtowaniu fundamentów relacji społecznych, od których funkcjonalność struktur społecznych w dużej mierze zależy. Człowiek, będący centralnym elementem przestrzeni społecznej, jest w stanie przezwyciężyć wszelkiego rodzaju problemy, które się w niej rodzą, o ile przyjmie fundament godności osoby jako podstawowe kryterium komunikowania społecznego⁴.

Ta prawda i zasada pozwala tworzyć taki porządek społeczny i ekonomiczny, w którym funkcjonowanie społeczeństwa, czyli tworzenie i uczestniczenie w dobru wspólnym jest połączone z poszanowaniem i promocją osoby ludzkiej. Z tym łączy się podstawowa powinność, żeby człowiek uczestnicząc w życiu społecznym, a więc wchodząc w różnorakie relacje i więzy społeczne, komunikował swój pozytywny etos⁵.

W związku z tym w dwudziestym pierwszym numerze naszego czasopisma naukowego „*Studia Socialia Cracoviensia*” podejmujemy w sposób poznawczy i badawczy

² Jan Paweł II, *Komunikacja społeczna w służbie braterstwa i solidarności wśród ludzi i narodów*. Orędzie na 22. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu 1988 r., Watykan 1988, 3.

³ Benedykt XVI, *Nowe technologie, nowe relacje...*, dz. cyt., 3.

⁴ Zob. M. Drożdż, *Komunikować ludzki etos*, Kraków 2018, s. 11.

⁵ Zob. M. Drożdż, *Komunikować ludzki etos*, dz.cyt., s. 351.

problematykę komunikowania wartości w wymiarze społecznym. Mamy nadzieję, że prezentowane w tym numerze artykuły poszerzą horyzonty wiedzy naszych Czytelników na ten temat i przyczynią się także do komunikowania pozytywnych wartości w przestrzeni społecznej, służących dobru człowieka i społeczności, ponieważ „ludzkie serce gorąco pragnie świata, w którym króluje miłość, ludzie dzielą się darami, gdzie buduje się jedność, gdzie wolność odnajduje swe znaczenie w prawdzie oraz gdzie tożsamość każdego realizuje się we wzajemnym poszanowaniu”⁶.

redaktor naczelny
ks. Michał Drożdż

⁶ Benedykt XVI, *Nowe technologie, nowe relacje...*, dz. cyt., 5.